

Breedbekstrandlopers in Noord Nederland

Marnix Jonker

Breedbekstrandloper *Limicola falcinellus* is een zeer zeldzame doortrekker in Nederland. De soort kan een invasieachtig voorkomen hebben met jaren met meerdere waarnemingen, maar er zijn ook jaren waarin geen enkele vogel wordt gezien. De laatste jaren lijken de waarnemingen zich met name in Noord-Nederland te concentreren. In dit stuk zal hier verder op in worden gegaan.

Herkenning

Breedbekstrandlopers zijn in vergelijking tot Bonte Strandlopers *Calidris alpina* iets (circa 10%) kleiner en hebben kortere poten en een zwaarder gebouwde en een iets langere snavel die bovendien onderaan een neerwaartse knik vertoont. Een van de meest opvallende kenmerken is de dubbelgevorkte wenkbrauwstreek, die zich voor het oog splitst. Er zijn echter ook vogels waarbij dit kenmerk niet duidelijk zichtbaar is. Door deze wenkbrauwstrepen kunnen de vogels soms opvallend snipachtig lijken. Adulte vogels hebben in vers zomerkleed lichte (witte tot crèmekleurige) veerranden. Later in het seizoen kunnen deze veerranden donker zwartbruin gesleten zijn. Vogels in vers zomerkleed hebben een lichte tekening op de borst, die later in het seizoen ook veel donkerder wordt en een donkere borstband kan vormen. Juveniele vogels lijken sterk op adulte vogels, maar ze zijn vaak lichter bruin dan de adulte vogels in uitgekleurd zomerkleed. Bovendien hebben ze vaak lichte lengtestrepen op de bovenzijde en altijd vage flankstrepen.

Voorkomen

Er zijn twee ondersoorten van Breedbekstrandloper bekend. De ondersoort *falcinellus* broedt in Scandinavië, waar het nestgebouwd wordt in de natste delen van vennen en modderpoelen in bergachtig terrein, vaak op een hoogte van 200-1000 meter. Ze trekken weg in zuidelijke tot zuidoostelijke richting, over land naar de overwinteringsgebieden in

het oostelijke Middellandse-Zeegebied, de Rode Zee en de Perzische Golf. Een aantal vogels volgt een wat westelijker trekroute en die kunnen dan ook in Nederland verzeild raken. De ondersoort *siberica* heeft een vrijwel onbekend broedgebied in Siberië en overwintert van Zuidoost-Azië tot in Australië. Alle in Nederland vastgestelde vogels zijn van de ondersoort *falcinellus*.

Waarnemingen in Nederland

1800-1998

In Nederland kan Breedbekstrandloper tijdens de voor- en najaarstrek worden waargenomen. In de periode 1800-1998 zijn 81 CDNA-aanvaarde vogels waargenomen. De verspreiding per provincie is weergegeven in tabel 1.

provincie	waarnemingen	aantal
Groningen	16	22
Friesland	3	3
Drenthe	0	0
Overijssel	1	2
Flevoland	9	24
Gelderland	1	1
Noord-Holland	8	9
Zuid-Holland	6	6
Utrecht	0	0
Brabant	1	1
Limburg	1	6
Zeeland	6	7
totaal	52	81

Tabel 1: de verspreiding per provincie van Breedbekstrandloper in de periode 1800-1998. Alleen CDNA-aanvaarde waarnemingen.

Opvallend is de provincie Groningen, die met 16 waarnemingen van 22 vogels duidelijk afsteekt tegen de rest van Nederland.

1998-2002

In de periode 1998-2002 werden in totaal 30 CDNA-aanvaarde waarnemingen gedaan in Nederland van in totaal 33 vogels. Hiervan heeft de provincie Groningen 7 waarnemingen van 8 vogels en de provincie Friesland 11 waarnemingen van 13 vogels. In de rest van Nederland zijn in deze periode 12 waarnemingen gedaan van allemaal solitaire vogels. Van deze 12 waarnemingen zijn maar liefst 7 gedaan nabij het Schor van Den Oever (NH). Daarnaast zijn er nog 7 waarnemingen bekend uit het noorden in deze periode die niet bij het CDNA zijn ingediend.

2003

Halverwege vorig jaar werd bekend dat Breedbekstrandloper met terugwerkende kracht per 1 januari 2003 niet meer door het CDNA wordt beoordeeld. Vorig jaar zijn in Nederland 11 waarnemingen gedaan. Hiervan zijn maar liefst 8 waarnemingen van 10 vogels gedaan in de provincie Groningen. De provin-

cie Friesland heeft vorig jaar 2 waarnemingen van solitaire vogels. Het enige geval buiten het noorden komt uit de provincie Zeeland, met op 23 en 24 augustus een juveniele vogel in de Prunjepolder op Schouwen.

De CDNA-aanvaarde gevallen uit de periode 1998-2002 en de gevallen van 2003, die waargenomen zijn in Noord-Nederland, zijn vermeld in tabel 2.

Waddenzee

De toename van waarnemingen de laatste jaren in met name het noorden van het land is opvallend te noemen. Veel vogels worden dan ook vaak gezien in dezelfde gebieden en vaak ook ontdekt door dezelfde waarnemers. Hierbij gaat het meestal om gebieden waar veel steltlopers vanuit de Waddenzee over-tijen.

In Groningen is de recent ontwikkelde Polder Breebaart, gelegen nabij de Punt van Reide bij de Dollard, inmiddels bekend om zijn Breedbekken. De afgelopen drie jaar zijn hier zowel in het voorjaar (tussen half mei en 1 juni) en in het najaar (vanaf half juli tot laat in augustus) meerdere vogels gezien. Ook de pier

Breedbekstrandloper.

Foto: Leo Boon

van Holwerd en het wad voor Zwarte Haan in Friesland zijn goede locaties om in de juiste tijd Breedbekken te zoeken.

Opvallend is dat veel voorjaarsvogels tussen Bontbekplevieren lijken te zitten, terwijl de meeste vogels in het najaar meestal in (grote) groepen Bonte Strandlopers te vinden zijn.

De Waddenzee lijkt de plek voor deze soort te zijn in Nederland. Aangezien er in de trektijd vele honderdduizenden steltlopers in de Waddenzee aanwezig zijn, die bij lange na niet allemaal te bekijken zijn, zal het aantal genoemde vogels in dit stuk het topje van de ijsberg zijn. Jaarlijks worden in Schleswig-Holstein in Duitsland groepjes gezien, waarbij groepen van zo'n acht vogels geen uitzondering zijn.

Literatuur

van den Berg, A.B. en Bosman, C.A.W. 2001.

Zeldzame vogels van Nederland.

Avifauna van Nederland 1. Tweede editie.

Cramp, S. (red). 1998. *The birds of the Western Palearctic.* Cd-rom. Oxford.

van Duivendijk, N. 2002. *Dutch Birding*

Kenmerkengids. Dutch Birding vogelgids 14.

Website Rommert Casemier: <http://www.lauwersmeer.com>

Website Dutch Birding Association:

<http://www.dutchbirding.nl>

Website Birdcall: <http://www.birdcall.de>
marnixjonker@hotmail.com

1e datum	latere data	provincie	locatie	aantal	CDNA
14-5-1999	18-5-1999	Fr	Holwerd	1	ja
15-5-1999	16-5-1999	Fr	Ezumakeeg	1	ja
15-5-1999	16-5-1999	Gr	Eemshaven - O	1	ja
1-8-2000	6-8-2000	Fr	Holwerd-Pier	1	ja
6-8-2000		Fr	Westhoek	1	ja
14-8-2000	19-8-2000	Fr	Holwerd-Pier	1	ja
14-9-2000	17-9-2000	Fr	Ezumakeeg	1	ja
13-5-2001	14-5-2001	Gr	Eemshaven - O	1	ja
13-5-2001		Fr	Ezumakeeg	1	ja
19-5-2001		Fr	Ezumakeeg	1	ja
28-7-2001	1-8-2001	Gr	Breebaart	2	ja
26-5-2002	27-5-2002	Gr	Breebaart	1	ja
31-5-2002	1-6-2002	Fr	Ezumakeeg	1	ja
27-7-2002		Gr	Breebaart	1	ja
7-8-2002		Fr	Holwerd-Pier	1	ja
10-8-2002	25-8-2003	Fr	Zwarte Haan	3	ja
10-8-2002	11-8-2003	Gr	ADZ	1	rouleert
24-8-2002		Gr	Breebaart	1	rouleert
14-5-2003		Fr	Holwerd-Pier	1	n.v.t.
19-5-2003		Gr	Rommelhoek Eemshaven	1	n.v.t.
19-5-2003		Gr	ADZ	1	n.v.t.
15-6-2003		Fr	Ezumakeeg	1	n.v.t.
6-7-2003		Gr	Rottumerplaat	1	n.v.t.
13-7-2003		Gr	Breebaart	1	n.v.t.
21-7-2003	29-7-2003	Gr	Breebaart	2	n.v.t.
16-8-2003		Gr	Breebaart	2	n.v.t.
17-8-2003		Gr	Roodkeelplasje	1	n.v.t.
13-9-2003		Gr	Breebaart	1	n.v.t.

Tabel 2: Bredebekstrandlopers in Noord-Nederland in de periode 1999-2003.